

Bezbednosni list

Bezbednosni list

UNIVERSOL ORANGE

16+05+25+MgO+TE

uvoznik: SKALA GREEN doo

Bezbednosni list izradio: Dragan Marković – Savetnik za hemikalije

datum izrade: 15.12.2013.

1. Identifikacija hemikalije i podaci o licu koje stavlja hemikaliju u promet**1.1. Identifikacija hemikalije**

UNIVERSOL ORANGE

16+05+25+MgO+TE

1.2. Identifikovani načini korišćenja hemikalije

ubrivo NPK vodorastopivo – mešavina neorganskih soli

1.3. Podaci o snabdeva-u

- a) naziv snabdeva-a: SKALA GREEN doo;
- b) SKALA GREEN doo, uvoznik;
- c) adresa: Segedinski put 90, 24 000 Subotica, Srbija; 024/625-625;
office@skalagreen.com
- d) elektronska adresa lica zaduženog za bezbednosni list:
office@hortipartner.co.rs

1.4. Broj telefona za hitne službe

Nacionalni centar za kontrolu trovanja Vojnomedicinska Akademija

Broj dežurnog toksikologa (24 h dnevno) 011/ 360-84-40

2. Identifikacija opasnosti**2.1. Klasifikacija hemikalije**

Klasifikacija prema CLP/GHS propisu – Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN („Službeni glasnik RS“ br. 64/10 26/11).

Oksidujuće vrste supstance i smeše, Kategorija 2, H272

Klasifikacija prema DSD/DPD propisu – Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda („Službeni glasnik RS“ br. 59/10 i 25/11).

Oksidujuće, O, R8;

Tekstovi oznaka rizika su dati u poglavlju 16.

2.2. Elementi obeležavanja**Prema CLP/GHS:****Piktogram:** GHS03

Re upozorenja: „Opasnost“

Obaveštenje o opasnosti:

H272 - Može da pospeši požar; oksidujuće sredstvo

Obaveštenje o merama predostrožnosti - prevencija:

P210 – Držati dalje od izvora toplote/ varnica/otvorenog plamena/vrućih površina. – Zabranjeno pušenje.

P220 – Držati/uvati dalje od odeljenih i zapaljivih materijala

P221 – Preduzeti mere predostrožnosti da se izbegne mešanje sa zapaljivim materijalima

P280 – Nositi zaštitne rukavice/zaštitnu ode u/zaštitne nao are/zaštitu za lice

2.3. Ostale opasnosti

- a) da li hemikalija ispunjava kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB: nema podataka
- b) podaci o drugim štetnim efektima na zdravlje ljudi: nema podataka
- c) podaci o efektima na životnu sredinu:
Može izazvati dugotrajne štetne posledice po vodenu sredinu.
Pogledati poglavlje 12

3. Sastav/ podaci o sastojcima

3.1. Podaci o sastojcima smeše

Sastav	CAS broj	EC broj	Koncentracija %	Klasifikacija prema DSD/DPD	Klasifikacija prema CLP / GHS* Obaveštenja o opasnosti
Amonijum nitrat, NH ₄ NO ₃	6484-52-2	229-347-8	10-25%	O, R8	Oksid. vrste supst.i smeše,, kat. 2 i 3.
Kalijum nitrat, KNO ₃	7757-79-1	231-818-8	5-10%	O, R8	Oksid. vrste supst.i smeše,, kat. 2 i 3.
Urea fosfat Bakar	4861-19-2	225-464-3	1-5%	C, R34	Koroz.ošte /irit. kože, kat. 1B
	14025-15-1	237-864-5	<1%	Xn, R22	Akut.toksi . kat. 4
Borna kiselina	10043-35-3	233-139-2	<1%	R60/61	Toks.po repr. kat. 2
					H360

*Klasifikacija prema CLP/GHS i DSD/DPD propisima - Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i odre enog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN („Službeni glasnik RS“ br. 64/10 i 26/11) i Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i odre enog proizvoda („Službeni glasnik RS“ br. 59/10 i 25/11).

Za pun tekst H i R-izjava pogledati Poglavlje 16.

ubrivo sa više hranljivih sastojaka koje pored amonijum nitrata sadrži jedinjenja kalijuma, fosfate, sulfate, oligoelemente, talk, uljani sloj.

4. Mere prve pomo i

4.1. Opis mera prve pomo i

Odmah pozvati nacionalni centar za kontrolu trovanja. Broj dežurnog toksikologa (24 h dnevno) 011/ 360 8440.

Potražite savet lekara ako se ne ose ate dobro (ukoliko je mogu e, pokažite etiketu proizvoda).

Kontakt sa kožom: Oprati kožu sapunom i vodom. Ukoliko iritacija ne prestaje ili se razvija, zatražiti stru nu medicinsku pomo .

Kontakt sa očima: Ispirati temeljno sa dosta vode najmanje 10 minuta. Ukoliko iritacija ne prestaje, zatražiti stručnu medicinsku pomoć.

Gutanje: U slučaju gutanja ne izazivati povratak anje, osim po preporuci lekara.

Licu bez svesti ne davati ništa u usta. U slučaju respiratornih problema dati terapiju kiseonikom.

Udisanje: U slučaju udisanja obezbediti odmah svež vazduh. Ukoliko simptomi ne prestaju zatražiti stručnu pomoć.

4.2. Najvažniji simptomi i efekti, akutni i odloženi

Kontakt sa kožom: Duži kontakt može da prouzrokuje iritaciju.

Kontakt sa očima: Može izazvati iritaciju nakon kontakta.

Gutanje: Mogući simptomi su mučna i povratna anja.

Udisanje: U slučaju udisanja aerosola ili magle simptomi su kašljivanje i otežano disanje.

Za više informacija o efektima na ljudsko zdravlje pogledati poglavlje 11.

4.3. Hitna medicinska pomoć i poseban tretman

Može biti potrebno veštak disanje ili kiseonik.

5. Mere za gašenje požara

5.1. Sredstva za gašenje požara

Voda, pesak, ugljen dioksid, pena za gašenje požara.

5.2. Posebne opasnosti koje mogu nastati od supstanci i smeša

Termalna dekompozicija može da dovede do oslobođenja iritirajućih gasova i isparenja. Mogu se razviti toksični gasovi: oksidi azota, oglendioskida, sulfidi.

5.3. Savet za vatrogasce

Nositi protivpožarnu opremu i masku za disanje.

6. Mere u slučaju udesa

6.1. Lične predostrožnosti, zaštitna oprema i postupci u slučaju udesa

Nositi zaštitnu odeću i koristiti aparat za disanje.

Sprečiti kontakt sa oslobođenom hemikalijom.

Izbegavati stvaranje prešine.

Izbegavati udisanje gasova (isparenja).

Obezbediti maksimalnu ventilaciju prostorije.

Za ličnu zaštitu pogledati poglavlje 8.

6.2. Predostrožnosti koje se odnose na životnu sredinu

Držati dalje od vodenih tokova i kanalizacionih odvoda. U slučaju kontaminacije obavestiti nadležne organe.

6.3. Mere koje treba preduzeti i materijal za sprečavanje širenja i sanaciju

- uputstvo o merama koje treba preduzeti da se ograniči izlivanje hemikalije

Držati dalje od zapaljivih i redukcionih sredstava.

Ne mešati sa piljevinom ili nekim drugim zapaljivim organskim materijama.

- uputstvo o merama koje treba preduzeti za sanaciju izlivanja hemikalije

Prikupiti rasut materijal i odložiti u označene kontejnere za otpad u skladu sa propisima (videti poglavlje 13).

c.) ostale informacije

Obavestiti nadležne organe.

6.4. Upisivanje na druga poglavlja

Za ličnu zaštitu pogledati poglavlje 8.

Za otpad pogledati poglavlje 13.

7. Rukovanje i skladištenje

7.1. Predostrožnosti za bezbedno rukovanje

Izbegavati preterano stvaranje prašine.

Nositi rukavice prilikom upotrebe proizvoda tokom dužeg perioda.

Tokom rukovanja sa materijalom pridržavati se uputstava o opštoj higijeni a na radnom mestu: ne jesti, ne piti i ne pušiti, oprati ruke nakon korištenja, kontaminiranu odeću i zaštitnu opremu ukloniti pre ulaska u prostor za ishranu.

7.2. Uslovi za bezbedno skladištenje, uključujući i nekompatibilnosti

Obezbediti dobru ventilaciju ukoliko dođe do formiranja prašine. Prilikom skladištenja materijala učiniti dalje od izvora toplote, otvorenog plamena i vrućih površina.

Držati dalje od zapaljivih materijala ili supstanci u skladu sa poglavljem 10.

Obezbediti visoke standarde prostora za skladištenje.

Nije dozvoljeno izlaganje direktnoj sunčevoj svetlosti.

Držati dalje od hrane, pića i hrane za životinje.

Obezbediti dobru ventilaciju, vlažnost svesti na minimum.

uvati van domaćega direktnog sunčevog svetla, na suvom.

uvati na temperaturama između 0-40 °C.

7.3. Posebni načini korištenja

nema dostupnih podataka

8. Kontrola izloženosti

8.1. Parametri kontrole izloženosti

Gvožđe, Fe

ACGIH: 1 mg/m³

Natrijum molibdat, Na₂MoO₄+2H₂O

ACGIH: 0.5 mg/m³

8.2. Kontrola izloženosti i lična zaštita

a.) zaštita očiju/lica

Nakon rukovanja proizvodom ruke dobro oprati kako ne bi došlo u dodir sa licem i očima. Nositi zaštitne naočare.

b.) zaštita kože

Neophodna je zaštita ruku. Drugi deo tela nije neophodno zaštiti.

Nema dodatnih mera zaštite kože i specifičnih higijenskih mera koje treba preduzeti.

Nositi rukavice od PVC ili nekog drugog plastičnog materijala prilikom rukovanja s proizvodom.

- c.) zaštita disajnih organa
Ako je visoka koncentracija prašine, nositi masku za lice.
- d.) zaštita od termičkih opasnosti
nema podataka
- e.) kontrola izloženosti životne sredine
Voditi računa da se izbegne kontaminacija vodenih tokova i odvodnih kanala. Ukoliko dođe do sluzajnog rasipanja materijala, obavezno obavestiti nadležne organe.

9. Fizičko i hemijska svojstva

9.1. Podaci o osnovnim fizičkim i hemijskim svojstvima hemikalije

- a) izgled – agregatno stanje: vrsto, u prahu, bela boja
- b) miris: nema podataka
- c) prag mirisa: nema podataka
- d) ph hemikalije ili vodenog rastvora: nema podataka
- e) tačka topljenja / tačka mržnjenja: nema podataka
- f) početna tačka topljenja i opseg ključanja: nema podataka
- g) tačka paljenja: nema podataka
- h) brzina isparavanja: nema podataka
- i) zapaljivost (vrsto, gasovito): nema podataka
- j) gornja / donja granica zapaljivosti ili eksplozivnosti: nema podataka
- k) napon pare: nema podataka
- l) gustina pare: nema podataka
- m) relativna gustina: nema podataka
- n) rastvorljivost: sastav potpuno rastvorljiv; u vodi +/- 30-45 kg/100 l; opna nerastvorljiva
- o) koeficijent raspodele u sistemu n-oktan/voda: nema podataka
- p) temperatura samopaljenja: nije samozapaljiv
- q) temperatura razlaganja: nema podataka
- r) viskozitet: nema podataka
- s) eksplozivna svojstva: ne pokazuje eksplozivna svojstva
- t) oksidujuća svojstva: nema podataka

9.2. Ostali podaci

nema podataka

10. Reaktivnost i stabilnost

10.1. Reaktivnost

Proizvođač nije naveo podatke.

10.2. Hemijska stabilnost

Hemikalija je stabilna pri normalnim uslovima skladištenja, rukovanja i upotrebe.

10.3. Mogućnost nastanka opasnih reakcija

Proizvođač nije naveo podatke.

10.4. Uslovi koje treba izbegavati

Izbegavati skladištenje pod visokim temperaturama, veliku vlažnost prostorije, izlaganje plamenu, varnicama, vrućim površinama, zagrevanje proizvoda.

10.5. Nekompatibilni materijali

Izbegavati kontakt sa kiselinama, bazama, bakrom, cinkom i njihovim legurama.

10.6. Opasni proizvodi razgradnje

Termalna dekompozicija može dovesti do nastanka iritirajućih gasova i pare.

11. Toksikološki podaci**11.1. Podaci o toksičnim efektima**

Amonium nitrat, NH₄NO₃

LD50/oralno/pacov = 2410 mg/kg

Kalijum nitrat, KNO₃

LD50/oralno/pacov = 3750 mg/kg

Ureafosfat

LD50/oralno/pacov = 5840 mg/kg

Bakar

LD50/oralno/pacov = > 1000 mg/kg

Borna kiselina

LD50/oralno/pacov = > 3500 mg/kg

Natrijum molibdat, Na₂MoO₄+2H₂O

LD50/oralno/pacov = 4000 mg/kg

U okviru dosadašnjih saznanja, ukoliko se primenjuje u preporučenim koncentracijama, proizvod nije štetan po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Iako nije klasifikovan kao opasan, može izazvati :

- iritaciju očiju ili kože kod osjetljivih osoba
- može izazvati senzibilizaciju nakon udisanja
- ukoliko se unesu velike količine ovog ubriva dolazi do pojave sledećih bolesti: gastrointestinalne iritacije, mučnina i povraćanje, dijareja
- prašina može da irritira kožu, oči i organe za disanje.

Za sada, nisu poznate informacije o: kancerogenosti, mutagenosti, teratogenosti, negativnim posledicama na plodnost ili o drugim opasnim posledicama po ljudsko zdravlje.

12. Ekotoksikološki efekti**12.1. Toksičnost**

Amonium nitrat, NH₄NO₃

EC50(48 h, dafnia)=100 mg/l

LC50(96 h, kalifornijska pastrmka)=100 mg/l

EC50(72 h, alge)=7400 µg/l

Kalijum nitrat

LC50(96 h, kalifornijska pastrmka)= 1378 mg/l

EC50(72 h, alge)= 1700 mg/l

Natrujum molibdat MNSO₄

LC50(96 h, kalifornijska pastrmka)= >2800 mg/l

Može izazvati dugotrajne štetne posledice po vodenu sredinu.

12.2. Perzistentnost i razgradljivost

Nisu prime eni.

12.3. Potencijal bioakumulacije

Nije bioakumulativan.

12.4. Mobilnost u zemljištu

Proizvo a nije naveo podatke.

12.5. Rezultati PBT i vPvB procene

nema podataka

12.6. Ostali štetni efekti

nema podataka

13. Odlaganje

13.1. Metode tretmana otpada

Proizvod, odn. otpad se ne sme odlagati ispuštanjem u kanalizacioni sistem.

Viditi ra una da se izbegne kontaminacija vodenih tokova i odvodnih cevi.

Proizvod iskoristi u celosti a zatim odložiti ambalažu.

Sa otpadom postupati u skladu sa „, Zakonom o upravljanju otpadom (”Sl. glasnik RS,, br.36/2009 i 88/2010.)

Otpad se skladišti na mestima koja su tehni ki opremljena za privremeno uvanje otpada na lokaciji proizvo a ili vlasnika otpada, u centrima za sakupljanje, transfer stanicama i drugim lokacijama u skladu sa ovim zakonom.

Opasan otpad ne može biti privremeno skladišten na lokaciji proizvo a ili vlasnika otpada duže od 12 meseci, ako ovim zakonom nije druk ije odre eno.

Proizvod, odn. otpad se ne sme odlagati ispuštanjem u kanalizacioni sistem.

Raspolagati sa proizvodom i njegovom ambalažom u skladu sa važe im propisima o opasnom i ambalažnom otpadu.

Sa ambalažom postupati u skladu sa Zakonom o ambalaži i ambalažnom otpadu (SL.glasnik RS br.36/09).

Ambalaža se koristi isklju ivo za navedeni proizvod i ne sme se upotrebljavati u druge svrhe.

Otpadna ambalaža se ne sme odlagati zajedno sa ku nim otpadom.

14. Podaci o transportu**14.1. UN broj**

ADR/RID: 1479   IATA:1479   IMO/IMDG: 1479

14.2. UN naziv za teret u transportu

ADR/RID: Oksiduju e vrsto, Kalijum nitrat, Amonijum nitrat

IATA: Oksiduju e vrsto, Kalijum nitrat, Amonijum nitrat

IMO/IMDG: Oksiduju e vrsto, Kalijum nitrat, Amonijum nitrat

14.3. Klasa opasnosti u transportu

ADR/RID: 5.1   IATA:5.1   IMO/IMDG: 5.1

14.4. Ambalažna grupa

ADR/RID: PG III   IATA: PG III   IMO/IMDG: PG III

14.5. Opasnost po životnu sredinu

nema podataka

14.6. Posebne preostrožnosti za korisnika

nema podataka

14.7. Transport u rasutom stanju

Proizvod nije namenjen transportu u rasutom stanju.

15. Regulatorni podaci**15.1. Propisi u vezi sa bezbednoš u, zdravljem i životnom sredinom**

Ovaj bezbednosni list pripremljen je u skladu sa:

Zakon o hemikalijama („Sl. Glasnik RS“ br.36/09),

Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i odre enog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN („Službeni glasnik RS“ . 64/10 26/11).

Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i odre enog proizvoda („Službeni glasnik RS“ br. 59/10 i 25/11 i 5/12).

Zakoni o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama („Sl. glasnik RS“ br.88/10 i 92/11);

Pravilnik o klasifikovanju, pakovanju, obeležavanju i reklamiranju hemikalije i odre enog proizvoda („Sl. glasnik RS“ br.39/10),

Pravilnici o izmenama i dopunama pravilnika o klasifikovanju, pakovanju, obeležavanju i reklamiranju hemikalije i odre enog proizvoda („Sl. glasnik RS“ br. 25/11 i 5/12);

Pravilnik o ograni enjima i zabranama proizvodnje, stavljanja u promet i koriš enja hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu („Sl. glasnik RS“ br.89/10),

Pravilnici o izmenama i dopunama pravilnika o ograni enjima i zabranama proizvodnje, stavljanja u promet i koriš enja hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu („Sl.glasnik RS“ br.25/11 i 5/12).

15.2. Procena bezbednosti hemikalije

Na osnovu raspoloživih podataka i ukoliko se koristi u skladu sa uputstvom, ne predstavlja opasnost za bezbednost i zdravlje na radu.

16. Ostali podaci

Podaci i informacije iz ovog bezbednosnog lista baziraju se na dosadašnjim saznanjima proizvođača. Podaci predstavljaju zabrinutost samo sa aspekta korištenja, rukovanja i skladištenja proizvoda.

Dobavljač ne snosi odgovornost za zaštитu i potpunost informacija koje su sadržane u ovom bezbednosnom listu.

Korisnik snosi odgovornost o upotrebi i ispravnosti proizvoda.

Svi hemijski proizvodi mogu da predstavljaju opasnost neopisanu u ovom bezbednosnom listu.

Dobavljač ne garantuje da ovaj bezbednosni list sadrži sve moguće mere bezbednosti. U posebnim uslovima moguće je potreba za dodavanjem nekih mera.

Oznaka rizika

O - Oksidujuće

R8 – U kontaktu sa zapaljivim materijalom može izazvati požar

Puni tekst H-izjava navedenih u poglavljju 3.

H272 – Može da pospeši požar; oksidujuće sredstvo;

H314 – Izaziva teške opekotine kože i oštećenje oka

H302 – Štetno ako se proguta

H360 – Može štetno da utiče na plod ili na plodnost

Skraćenice i akronimi

O, R8 Oksid. vrste supst.i smeše,kat. 2 i 3. Oksidujuće vrste supstance i smeše, kategorija 2 i 3

C, R34 Koroz.oštete /irit. kože, kat. 1B- Korozivno oštetećenje/iritacija kože, kategorija 1B

Xn, R22 Akut.toksi . kat. 4 – Akutna toxicnost, kategorija 4

R60-61 Toks.po repr. kat. 2 – Toksично prema reprodukciji, kategorija 2

ADR/RID Evropski sporazumi o međunarodnom transportu opasnog tereta u drumskom i železničkom saobraćaju (European Agreement on the International Road Transport of Hazardous Goods)

IMDG Međunarodni pravilnik o pomorskom transportu opasnog tereta (International Maritime Dangerous Goods Code/Transport by Sea)

ICAO/IATA Internacionala asocijacija za vazdušni saobraćaj (IATA regulations on the Transport of Hazardous Goods/Air Transport)

PBT perzistentno, bioakumulativno, toksično

vPvB visoko perzistentno, visoko bioakumulativno

mg/kg miligrama po kilogramu

mg/m³ miligrama po metru kubnom

mg/l miligrama po litri

µg/l mikrograma po litri

kg/100 l kilogram na 100 litara